

IN DE
ZUIDELIJKE
WESTHOEK

ZONDAG
10 SEPTEMBER
2017

HEUVELLAND • IEPER •
LANGEMARK-POELKAPELLE •
MESEN • POPERINGE •
VLETEREN • ZONNEBEKE

De Onroerend Erfgoeddienst van CO₇, en verschillende actoren uit de streek sloegen de handen in elkaar en werkten voor Open Monumentendag 2017 een divers programma uit rond drie thema's:

Herbestemming en restauratie

Erfgoed en natuur

Eerste Wereldoorlog

Ontdek de activiteiten in de Zuidelijke Westhoek op www.co7.be

Er is voor elk wat wils!

De meeste activiteiten zijn gratis.

Fietsknooppunt

Wandelknooppunt

Stel je eigen route samen met behulp van de kaart, met de auto, de fiets of te voet! Bij iedere activiteit staat het dichtstbijzijnde fiets- of wandelknooppunt, meer info op www.fietsnet.be en www.wandelknooppunt.be

Uitzonderlijk open

Toegankelijk voor rolstoelgebruikers

Drinkgelegenheid

Activiteit voor gezinnen met kinderen tot en met 12 jaar

KEMMEL (HEUVELLAND)

© Gemeente Heuvelland

Rondleiding

VOORMALIGE PASTORIE

Gemeente Heuvelland

Onder begeleiding van een gids maak je kennis met het nieuwe bezoekerscentrum Het Heuvelland, dat werd ondergebracht in de voormalige pastorie van Kemmel. Als poort op het landschap en de Kemmelberg krijg je er een overzicht van alle bezienswaardigheden in de regio. De tentoonstelling 'Landschap en Oorlog. Het Heuvelland 1914 – 1918.' toont het belang van de heuvels in het krijgsgewoel. In 'Zero Hour: archeologie van een slag' zie je objecten van de ondergrondse oorlogsvoering en de Mijnenslag van juni 1917.

- Bezoekerscentrum Het Heuvelland, Sint-Laurentiusplein 1, Kemmel
- Rondleidingen starten ieder half uur vanaf 10 u., laatste rondleiding start om 17.30 u.

Heuvelland 80

Westhoek 2 en 16

WIJTSCHATE (HEUVELLAND)

© BiblioRoom

Theaterwandeling

OP STAP DOOR HET VERHAAL VAN CAMILLE, VELDWACHERSZOON UIT WIJTSCHATE

Gemeente Heuvelland i.s.m. Maaïke Monkerhey

Camille Tiersen, geboren en getogen in Wijtschate, schreef op 80-jarige leeftijd het vluchtverhaal van zijn familie tussen 1914 en 1920. Zijn kleindochter Ingrid zette het verhaal op een blog en auteur Maaïke Monkerhey herwerkte het verhaal in het boek 'Niet omkijken, Camille'. Deze theaterwandeling neemt je mee langs plaatsen die vermeld worden in het boek, op en rond het Sint-Medardusplein van Wijtschate.

- Wandelingen starten op het Sint-Medardusplein, Wijtschate om 13 u., 14 u., 15 u., 16 u. en 17 u.
- Inschrijven verplicht (t.e.m. 6 september)
057 45 04 71
sabine.ghelain@heuveland.be

Westhoek 50

WIJTSCHATE (HEUVELLAND)

© Inventaris Bouwkundig Erfgoed

Rondleiding

BAYERNWALD: HET DUITSE VERHAAL VAN DE ONDERGRONDSE OORLOGSVOERING

Gemeente Heuveland

Deze site in Wijtschate ligt op 40 meter hoogte: strategisch interessant om de vijand in de gaten te houden. Na een verwoede strijd kwam de site in handen van de Duitsers die de plaats 'Bayernwald' doopten en het uitbouwden tot een grote, niet in te nemen vesting. Hier ontdek je het unieke verhaal van de Mijnslag vanuit het Duitse standpunt, als antwoord op de ondergravingen van Engelsen in de buurt. Bayernwald is een waarheidsgetrouwe reconstructie.

- Bayernwald, Voormezelestraat 2, Wijtschate
- Rondleidingen starten ieder uur vanaf 10 u., laatste rondleiding start om 17 u.

 Westhoek 49 en 50

OOSTVLETEREN (VLETEREN)

© Domien Doise

Tentoonstelling

650 JAAR POPERINGEVAART

Heemkundigen Poperinge en Vleteren, i.s.m. Diensten Cultuur en Toerisme Poperinge en Vleteren, CO, Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels en de kermiscomités van Westvleteren en Oostvleteren

In de late middeleeuwen (1367) werd een oude Poperingse droom, een bevaarbare waterverbinding tussen deze stad en de IJzer, gerealiseerd. Daarom wordt nu, 650 jaar na de realisatie van dit project, een tentoonstelling aan de geschiedenis van de Poperingevaart gewijd. De tentoonstelling laat onder andere geïllustreerde pancartes, een fotomontage en archiefdocumenten zien.

- Sint-Amatuskerk, Oostvleterendorp znr, Oostvleteren
- Opengesteld van 10 u. tot 12 u. en van 14 u. tot 18 u., van 8 tot 14 september
- Op 9 september is er de begeleide Elzendamme-Eversamwandeling (6 km.), je betaalt 3 euro.
Inschrijven verplicht
057 40 09 01
toerisme@vleteren.be

 Hoppeland 36

 Westhoek 4 en 69

Rondleiding

ARTHUR MERGHELYNCK MUSEUM

Stad Ieper

Het Merghelynck Museum is sinds dit voorjaar terug te bezoeken na een jarenlange grondige restauratie. Dit herenhuis is een perfecte naoorlogse reconstructie van het gebouw uit 1774. In prachtig aangeklede salons en boudoirs zie je originele Franse stijlmeubelen, schilderijen en zilverwerk, gered uit de branden van de Eerste Wereldoorlog. Er is ook een unieke collectie Chinees en Japans porselein. De gids vertelt op een ludieke manier over het wel en wee van de familie Merghelynck.

- Arthur Merghelynck Museum, Merghelynckstraat 2, Ieper
- Rondleidingen starten om 14 u. en 15.30 u. (duur: 1 uur)
- Inschrijven verplicht
057 239 220
toerismebalie@ieper.be

 Ieperboog 63

 Westhoek 89

Tentoonstelling

DE ONZICHTBARE STAD

Yper Museum i.s.m. Internationale Master Architectuur, KU Leuven (Campus Gent)

De hedendaagse betekenis van een historische plek is niet altijd onmiddellijk zichtbaar. Zeven studenten gaan samen met hun docente Gisèle Gantois de uitdaging aan om de bijzondere gelaagdheid van Ieper bloot te leggen. Zij maken de Onzichtbare Stad tastbaar in o.a. de herbestemming van het voormalige zwembad en het militair domein. Het bestaande historische weefsel van boven- en ondergrondse ruimtes inspireert tot kwaliteitsvolle inbreidingsprojecten.

- Onthaalcentrum De Kazematten, Bollingstraat 1, Ieper
- Doorlopend opengesteld tussen 10 u. en 18 u.

 Ieperboog 63

 Westhoek 93

IEPER

© Margaux Capoen - Stad Ieper

Rondleiding

DE OUDE WATERZUIVERING

Dienst Milieueducatie Ieper

De Ieperse watervoorziening is meer dan acht eeuwen oud. Zillebekevijver speelt daarin een cruciale rol. 'De Oude Waterzuivering', het naoorlogse drinkwaterproductiecentrum, werd geklasseerd en gerestaureerd als getuigenis van de oorspronkelijke zuiveringstechnieken. Tijdens de rondleiding verken je met de gids de filterinstallaties en groene omgeving van de Verdronken Weide.

- Rondleidingen starten aan het Zillebekevijverhuis iedere 20 minuten vanaf 14 u., laatste rondleiding start om 17 u. (duur: 1 uur)
- Het Zillebekevijverhuis bereik je
 - met de fiets of te voet via de Zuiderring en Zillebekevoetweg
 - met de auto via de Komenseweg en Zillebekevijverdreef

Ieperboog 33 en 68

Westhoek 38 en 40

BOEZINGE (IEPER)

© CWGC

Demonstratie

COLNE VALLEY CEMETERY

Commonwealth War Graves Commission

De CWGC is verantwoordelijk voor het herdenken van bijna 1,7 miljoen militairen van het Britse Gemeenebest die het leven lieten tijdens beide wereldoorlogen. Aan de hand van een interactieve brochure, op maat van kinderen, ontdek je het verhaal van Colne Valley Cemetery. Daarnaast ontmoet je er ambachtsmannen die tonen hoe ze deze begraafplaats - en vele andere - piekfijn onderhouden. In 2015 werd er na verschillende overstromingen een grootchalig restauratieproject uitgevoerd.

- Colne Valley Cemetery, Kleine Poezelstraat znr, Boezinge
- Parkeermogelijkheid bij het Klein Zwaanhof
- Doorlopend opengesteld tussen 10 u. en 18 u.

Westhoek 64

LANGEMARK (LANGEMARK-POELKAPELLE)

© Erard Verzekeringen

Rondleiding

VOORMALIGE OLIESLAGERIJ

Erard Verzekeringen nv

Erard Verzekeringen bekroonde in 2015 zijn 70-jarige bestaan met de restauratie van de Dumoulin olieslagerij. Dit unieke bedrijfsgebouw, daterend van eind de jaren '40 en gekenmerkt door de vele rechthoekige ramen, werd na tientallen jaren van leegstand de nieuwe thuis van het verzekeringskantoor. De originele architectuur en zelfs de imposante Ruston & Hornsby aandrijfmotor zijn bewaard gebleven.

- Voormalige olieslagerij, Nieuwe Kalsijde 5B, Langemark
- Rondleidingen starten om 11 u. en 14 u.

Westhoek 22

LANGEMARK (LANGEMARK-POELKAPELLE)

© Gemeente Langemark-Poelkapelle

Rondleiding

DUITSE MILITAIRE BEGRAAFPLAATS

Gemeente Langemark-Poelkapelle i.s.m. Dries Vanhove

In 2015 werd de Duitse Militaire Begraafplaats van Langemark gerestaureerd en omgebouwd naar het model van de jaren '50. Samen met landschapsarchitect Andy Malengier ontwierp architect Dries Vanhove het nieuwe ontwerp van de begraafplaats. Architect Vanhove zal tijdens de rondleiding meer duiding geven over de visie en de aanpak voor de begraafplaats.

- Duitse Militaire Begraafplaats, Klerkenstraat 86, Langemark
- Rondleidingen starten ieder uur vanaf 10 u. (niet om 12 u.), laatste rondleiding start om 17 u.

Westhoek 22

POELKAPELLE (LANGEMARK-POELKAPELLE)

© WESTHOEK Verbeeldt

Rondleiding

GUYNEMER MONUMENT

Gemeente Langemark-Poelkapelle i.s.m. Luc Rossen

Het Guynemer monument werd naar aanleiding van de 100-jarige herdenking gerenoveerd. Aannemer Luc Rossen legt je met veel bezieling en tot in de details uit hoe deze renovatie werd aangepakt.

- Guynemer monument, Guynemerplein znr, Poelkapelle
- Rondleidingen starten ieder uur vanaf 10 u. (niet om 12 u.), laatste rondleiding start om 17 u.

MADONNA (LANGEMARK-POELKAPELLE)

© Inventaris Bouwkundig Erfgoed

Rondleiding

PANZERTURM

Gemeente Langemark-Poelkapelle

In de velden ligt een geschutsbedding waar ooit een zwaar kanon, de Panzerturm, heeft gestaan. Het is een overblijfsel van het Duitse geschut dat tijdens de Eerste Wereldoorlog massaal in het Houthulstbos stond opgesteld. Eind 1917 werd het kanon verwijderd, maar de geschutsbedding bleef bewaard. Deze Duitse geschutsbedding werd recentelijk als monument beschermd.

- Panzerturm, Houthulstseweg znr, Poelkapelle
- Rondleidingen starten ieder uur vanaf 10 u. (niet om 12 u.), laatste rondleiding start om 17 u.

13

Rondleiding

DE VREDESBEIJAARD VAN MESEN

Kerfabriek Mesen

De beiaard in de toren van de Sint-Niklaaskerk bestaat uit 58 klokken. In mei '85 werd de eerste klok, 'de Vredesklok', op de markt van leper gezegend door Paus Johannes Paulus II. De beiaard werd ingehuldigd in 1986, de promotor van de vredesbeiaard was Albert Ghekiere. Alle klokken zijn geschonken door particulieren, verenigingen, scholen en landen vanuit de hele wereld. Naast de beiaard word je ook rondgeleid in de kerk en de crypte.

- Sint-Niklaaskerk, Featherstonplein znr, Mesen
- Rondleidingen starten om 14 u. en 16 u.
- Inschrijven verplicht (t.e.m. 8 september)
057 34 66 94
info@co7.be

14

Begeleide wandeling

EEN SLAATJE 'GESCHIEDENIS VAN MESEN' OP EEN BEDJE NATUUR

Stichting Marguerite Yourcenar

De markt van Mesen nodigt ons uit een vergelijking te maken tussen het middeleeuwse uitzicht en het huidige. We maken een ommetje naar Bethlehem Farm East Cemetery, een hele kleine begraafplaats, en schetsen er de aanwezigheid van Adolf Hitler op de boerderij. Terug aan het kruis (Grote Keer) slaan we een dreef in waar we een prachtig voorbeeld van natuurlijk erfgoed vinden: een bocage-landschap. De vele oorlogsmonumenten onderweg brengen ons terug naar de harde realiteit van het verleden.

- Wandeling start om 14.30 u. aan de Kiosk, Grote Markt znr, Mesen
- Deze activiteit is betalend: leden van de Stichting wandelen gratis mee, niet-leden betalen 2 euro ter plaatse

POPERINGE

© Hopmuseum Poperinge

15

Individuele wandeling

(H)OP STAP

Hopmuseum Poperinge

(H)Op Stap is een wandeling die je via deels onverharde wegen laat kennismaken met het Poperingse hoplandschap, de Poperingse hopgeschiedenis en een mysterieus café waar een hoprijk biertje of een andere verfrissing wacht. Deelnemers aan (H)Op Stap kunnen eveneens het Hopmuseum en de tijdelijke expo 'Tournée Locale, de Westhoekbieren' bezoeken.

- Je kan de wandeling starten tussen 10 u. en 18 u. aan het Hopmuseum, Gasthuisstraat 71, Poperinge
- Deze activiteit is betalend: kinderen betalen 4 euro, volwassenen 7 euro. In ruil krijg je een wandelkaart met de uitgestippelde route, een consumptiebonnetje en gratis toegang tot het Hopmuseum.

Hoppeland 44

Westhoek 40 en 46

POPERINGE

© Wereldoorlog I-cel Poperinge

16

Rondleiding

EEN GROENE KIJK OP LIJSSESTHOEK

Wereldoorlog I-cel Poperinge i.s.m. Commonwealth War Graves Commission

Lijssesthoek Military Cemetery is de grootste hospitaalbegraafplaats van de Eerste Wereldoorlog. De geschiedenis van de site wordt verteld in het bezoekerscentrum. Op Open Monumentendag is er een speciale groene gidsbeurt, met focus op de bomen, heesters en bloemen die deze begraafplaats zo mooi omringen. De tuinman is aanwezig en vertelt vanuit zijn praktijkervaring.

- Rondleiding start om 11 u. aan het Bezoekerscentrum Lijssesthoek, Boescheepseweg 35A, Poperinge

Hoppeland 40

Westhoek 87 of 88

POPERINGE

© Wereldoorlog I-cel Poperinge

17

Begeleide wandeling

DE VLETERBEEK: IN HET VOETSPoor VAN NATURALIST PHILIP GOSSE

Wereldoorlog I-cel Poperinge

Natuurgids Guido Quaghebeur neemt je mee voor een wandeling langs de Vleterbeek, in het voetspoor van Philip Gosse. Hij was tijdens de Eerste Wereldoorlog dokter bij het Britse leger. Gosse werkte een tijdlang op het labo van Lijssesthoek. Hij was ook een naturalist, met oog voor alles wat leefde en rondfladderde in en rond de Vleterbeek. Eindpunt van de wandeling is het bezoekerscentrum van Lijssesthoek Military Cemetery, waar een kleine expo het leven en werk van Gosse belicht.

- Wandeling start om 14.30 u. aan Restaurant De Leene, Boescheepseweg 2A, Poperinge

Hoppeland 40

Westhoek 88

POPERINGE

© Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels

18

Workshop

VAKWERKHUISJE HELLEKETELBOS

Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels i.s.m. Agentschap Natuur en Bos

Vakwerkbouw is een traditionele bouwwijze met hout en leem, waarvan er rond Poperinge een aantal voorbeelden bewaard zijn. In 2005 kocht het Agentschap Natuur en Bos de weide met het vakwerkhuisje. Omdat het vakwerkhuisje in slechte staat was, besloot het Agentschap het te herstellen samen met het Regionaal Landschap en vele vrijwilligers. Je kan het vakwerkhuisje bezoeken, een demonstratie haagvlechten volgen of deelnemen aan een workshop leren voor kinderen.

- Vakwerkhuisje, aan de splitsing van de Helleketelweg met de Stoppelweg, Poperinge
- Doorlopend opengesteld tussen 10 u. en 18 u.

Hoppeland 70

Westhoek 39 en 85

WATOU (POPERINGE)

© CO - Delphine Vanoverberghe

Rondleiding

VAKWERKHOEVE PALINGSTRAAT

Nistha Invest nv i.s.m. Antoon Couttenye

Net zoals het vakwerkhuisje is deze hoeve een voorbeeld van vakwerkbouw in de streek. Deze beschermde hoeve bevindt zich in bouwvallige staat, maar wordt door het toekomstige project na jarenlange verwaarlozing gered. Tijdens dit unieke bezoek maak je kennis met de restauratieplannen. Er werd ook een sporen-onderzoek in de vakwerkschuur gedaan, die tijdens WO1 als 'supply dump' ingetekend stond op de stafkaarten van het Britse leger.

- Vakwerkhoeve, Palingstraat 6, Watou
- Rondleidingen starten om 14 u., 15 u., 16 u. en 17 u.
- Inschrijven verplicht (t.e.m. 8 september)
057 34 66 94
info@co7.be

Hoppeland 72 en 82

Westhoek 77 en 83

RENINGELST (POPERINGE)

© De Kinderbrouwerij

Rondleiding

BROUWERIJ SINT-JORIS / KINDERBROUWERIJ

De Kinderbrouwerij

De Kinderbrouwerij is het herbestemmingsproject van VZW De Fietseling op de beschermde site van de brouwerij Sint-Joris in Reningelst. Na de restauratie van de brouwerij in 2011, startten dit jaar de werken aan de mouterij en de imposante mouttoren. Wie de geschiedenis van de brouwerij wil leren kennen en de restauratie van nabij wil zien, kan hier terecht voor rondleidingen met een gids. Achteraf kan er in de familie kroeg nagenoten worden met een lokaal bierkje of speel je een spel met de kinderen.

- De Kinderbrouwerij, Reningelstplein znr, Reningelst
- Rondleidingen starten om 11 u., 14 u., 15 u., 16 u. en 17 u.

Westhoek 96

ZONNEBEKE

© Gemeente Zonnebeke

Rondleiding

WEDEROPBOUWARCHITECTUUR: VOORMALIGE PASTORIE EN KERK VAN HUIB HOSTE

Dienst Vrije Tijd Zonnebeke

Huib Hoste werd na de Eerste Wereldoorlog aangesteld als wederopbouwarchitect in Zonnebeke. Het bouwen van een nieuwe kerk was één van de prioriteiten van het gemeentebestuur. De O.L.V.-kerk is een mijlpaal in de architectuurgeschiedenis van ons land. De voormalige pastorie (nu kenniscentrum) werd een aantal jaren terug gerenoveerd. Beide modernistische projecten worden belicht tijdens deze wandeling.

- Rondleidingen starten aan het Kenniscentrum, Ieperstraat 1, Zonnebeke om 14 u. en 15.30 u.

Westhoek 81 en 84

PASSENDALE (ZONNEBEKE)

© Gemeente Zonnebeke

Rondleiding

ARCHITECTUUR IN HARMONIE: TYNE COT CEMETERY EN BEZOEKERSCENTRUM

Dienst Vrije Tijd Zonnebeke

Na de Eerste Wereldoorlog werd Herbert Baker gevraagd geschikte monumenten te ontwikkelen voor de gesneuvelde Commonwealth soldaten in België en Frankrijk. Zijn belangrijkste realisatie is Tyne Cot Cemetery. In 2007 werd het Bezoekerscentrum officieel geopend. Dit project werd uitgevoerd door het architectenduo Govaert-Vanhoutte. Zij slaagden erin om deze hedendaagse architectuur op een harmonieuze manier te integreren. Tijdens deze rondleiding maak je kennis met onroerend erfgoed en hedendaagse architectuur.

- Rondleidingen starten aan het Bezoekerscentrum, Tynecotstraat znr, Passendale om 10 u., 11 u., 13 u., 14 u., 15 u. en 16 u.

Westhoek 36

PASSEDDALE (ZONNEBEKE)

© De Oude Kaasmakerij

Workshop

CHEESE CRAFTING

De Oude Kaasmakerij

Tijdens deze leuke, interactieve workshop leert een kaasmaker je alle geheimen van dit ambacht. In groepjes maken we kaas van verse melk. Tijdens het kaasmaakproces zijn er twee pauzes. Speciaal voor Open Monumentendag duiken we in de rijke geschiedenis van de 'Kaas- en Boterfabriek Sint-Jozef', die begin 2000 gerestaureerd en beschermd werd. In de tweede pauze gaan de kinderen op zoek naar de schat! Op het einde van de namiddag is onze kaas klaar en krijgt iedereen zijn kaasmakersdiploma!

- De Oude Kaasmakerij,
's Graventafelstraat 48A, Passendale
- Workshop start om 14 u. (duur: 2 uur)
- Inschrijven verplicht
051 77 70 05
info@deoudekaasmakerij.be

ONROEREND ERFGOEDDIENST CO₇

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur en erfgoed tussen zeven gemeenten in de Zuidelijke Westhoek: Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Op 1 januari 2017 ging de Onroerend Erfgoeddienst CO₇ van start. Deze dienst is de opvolger van de archeologische dienst Archeo, en werkt nu ook rond bouwkundig en landschappelijk erfgoed, in samenwerking met het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels.

—
Heb je een vraag over onroerend erfgoed? We helpen je graag verder!

www.co7.be
057 34 66 94
info@co7.be

OPEN MONUMENTENDAG IN DE CO,-REGIO

Voormalige pastorie, Kemmel

Theaterwandeling

“Op stap door het verhaal van Camille”,
Wijtschate

Bayernwald, Wijtschate

Tentoonstelling “650 jaar Poperingevaart”,
Sint-Amatuskerk, Oostvleteren

Arthur Merghelynck Museum, Ieper

Tentoonstelling “De Onzichtbare Stad”,
Kazematten, Ieper

De Oude Waterzuivering, Ieper

Colne Valley Cemetery, Boezinge

Voormalige olieslagerij, Langemark

Duitse Militaire Begraafplaats, Langemark

Guynemer monument, Poelkapelle

Panzerturm, Madonna

Vredesbeiaard, Sint-Niklaaskerk, Mesen

Landschapswandeling, Mesen

Wandeling (H)op stap, Poperinge

Lijssenthoek Military Cemetery, Poperinge

Wandeling Vleterbeek, Poperinge

Vakwerkhuisje Helleketelbos, Poperinge

Vakwerkhoeve Palingstraat, Watou

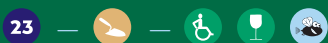
Brouwerij Sint-Joris / Kinderbrouwerij, Reningelst

Onze-Lieve-Vrouwkerk en voormalige pastorie,
Zonnebeke

Tyne Cot Cemetery, Passendale

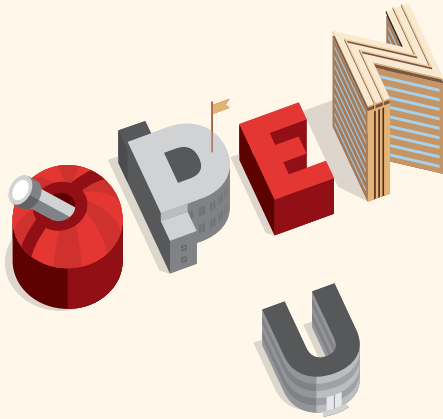

De Oude Kaasmakerij, Passendale

D **A** **G**
M **O** **N** **U**
 E **N**

Ontdek het volledige programma

- in Vlaanderen op de website van Open Monumentendag **www.openmonumentdag.be**
- in de Zuidelijke Westhoek op de website van CO₇ **www.co7.be**

Campagnebeeld: Herita

Eindredactie: Onroerend Erfgoeddienst CO₇

Vormgeving: Design Sense (Ieper)

Druk: Drukkerij Lowyck (Oostende)

V.U.: Jef Verschoore, voorzitter CO₇

Grote Markt 1, 8970 Poperinge

Vlaanderen
verbeelding werkt

